

Schildwachtklieronderzoek

Bij de behandeling van de tumor in uw borst is het belangrijk om te weten of de tumor zich heeft uitgezaaid naar de oksel. De mogelijke uitzaaiingen lopen via de lymfebanen naar de lymfeklieren in de oksel. De klier waar uitzaaiingen als eerste voorkomen, is de schildwachtklier. Deze klier wordt ook wel de poortwachtklier genoemd (Engelse term is sentinel node).

■ De schildwachtklier

De schildwachtklierprocedure is een onderzoek om te bekijken of er tumorcellen in de schildwachtklier zitten. Door de schildwachtklier op te sporen, te verwijderen en te laten onderzoeken door de patholoog, kan de chirurg eventuele uitzaaiingen in een vroeg stadium ontdekken. Dit is belangrijk om te weten voor het vervolg van de behandeling.

■ Wat betekent dat voor u?

Uw chirurg heeft met u besproken dat op grond van het (voor)onderzoek van de borst en de oksel u in aanmerking komt voor weefselonderzoek van de schildwachtklier. Wanneer de uitslag van dit weefselonderzoek van deze klier geen uitzaaiingen aantoon, is het niet nodig om de okselklieren aanvullend te behandelen. In zeldzame situaties komt het voor dat de schildwachtklier niet te vinden is. In dat geval bespreekt uw behandelend specialist de verdere behandeling van de oksel met u.

■ Voorbereiding op de ingreep

De verwijdering van de schildwachtklier gebeurt:

- meestal gecombineerd met de borstsparende operatie of borstamputatie of
- vóór een borstamputatie, gecombineerd met een directe reconstructie of
- na een behandeling van chemotherapie of hormoontherapie, ook wel neo-adjuvante chemo- of hormoontherapie genoemd

Hieronder staat kort weergegeven welke voorbereidingen voor de ingreep worden genomen.

Injectie

Om de schildwachtklier te lokaliseren wordt op de dag voor of op de dag van de operatie een radioactieve vloeistof in de borst gespoten. De radioactieve vloeistof krijgt u op afdeling nucleaire geneeskunde toegediend. U ligt op een onderzoeksstoel, terwijl de nucleair geneeskundige 2 keer een klein beetje radioactieve vloeistof vlak bij uw tepel inspuit. Het inbrengen van de injecties kan gevoelig zijn. Van de ingespoten vloeistof merkt u niets. Deze vloeistof stroomt via het lymfestelsel naar de schildwachtklier.

De hoeveelheid radioactieve stof die u krijgt, is zo klein dat dit geen schadelijke gevolgen heeft voor u en uw omgeving. De stralingsdosis is te vergelijken met de dosis die u krijgt bij een röntgenonderzoek.

Wachttijd

Het duurt enige tijd voordat de vloeistof zich met het lymfevocht naar de lymfeklieren heeft verplaatst.

Meestal worden er pas 2 tot 4 uur na de injectie foto's gemaakt. Direct na de injectie krijgt u een tijd mee waarop u voor het maken van de foto's wordt terugverwacht op de afdeling nucleaire geneeskunde. U hoeft in de tussentijd niet op afdeling nucleaire geneeskunde te blijven. Wanneer u niet in het ziekenhuis bent opgenomen, mag u het ziekenhuis gewoon verlaten.

Foto's

Tijdens het maken van de foto's ligt u op een onderzoekstafel. Er worden 2 foto's van het borst-okselsgebied gemaakt. Een van de voorzijde en een van de zijkant van de borst. Elke opname duurt 3 minuten. Voor een goede kwaliteit van de opnames is het noodzakelijk dat de gammacamera dicht bij uw lichaam komt. Gedurende de opnametijd mag u niet bewegen. Het nemen van de foto's is pijnloos en duurt in totaal ongeveer een kwartier.

Markering

Direct nadat de foto's zijn gemaakt wordt ook de plaats van de schildwachtklier bepaald. Hierbij gebruiken we een zogenoemde probe. Dit is een klein instrument dat vlakbij de oksel wordt gehouden en de uitgezonden gammastraling omzet in geluid. Met een watervaste stift geven we de plaats aan met een kruisje op de huid, zodat deze tijdens de operatie gemakkelijker terug te vinden is.

Het is daarom belangrijk dat u de stiftmarkering er voor die tijd niet afwast!

■ De schildwachtklieroperatie onder algehele narcose

Direct voor de operatie - die meestal plaatsvindt op de dag nadat de foto's zijn gemaakt - spuit de chirurg een blauwe kleurstof in vlakbij de tepel. U bent dan al onder narcose. Op deze manier kan de schildwachtklier tijdens de operatie zowel aan de opeenstapeling van radioactiviteit als aan de blauwe kleurstof herkend worden. De chirurg verwijdert de schildwachtklier uit de oksel. Vervolgens wordt de huid onderhuids gehecht. Na de operatie kan uw urine tijdelijk enigszins blauw/groen van kleur zijn. De helder blauwe plek op uw borst zal nog langere tijd te zien zijn, deze vervaagt langzaam.

■ De schildwachtklieroperatie onder lokale verdoving

Voor uw behandeling kan het soms nodig zijn dat de schildwachtklier eerst wordt onderzocht op uitzaaiingen. In dat geval wordt de schildwachtklier onder lokale verdoving uit de oksel verwijderd. De operatie wordt gedaan op de excisiepolikliniek.

U wordt een uur voor de ingreep verwacht op de dagbehandeling chirurgie van locatie Alkmaar. Het is niet nodig om nuchter te zijn voor deze ingreep. U kunt uw medicijnen innemen. Als u bloedverdunnende medicijnen gebruikt, moet u dit bespreken met uw chirurg.

Tijdens de operatie

Voor de ingreep krijgt u een relaxstoel toegewezen. U krijgt een slaaptablet toegediend en er wordt een infuuswaaknaaldje in uw arm ingebracht. Op de afgesproken tijd wordt u met een rolstoel naar de excisiepolikliniek gebracht. Daar neemt u met ontbloot bovenlijf plaats op de behandeltafel. De chirurg

spruit een blauwe kleurstof in de borst vlakbij de tepel. Op deze manier kan de schildwachtklier tijdens de ingreep zowel aan de opeenstapeling van radioactiviteit als aan de blauwe kleurstof worden herkend. De oksel wordt verdoofd met een plaatselijke injectie. Het duurt ongeveer 10 minuten totdat de oksel goed verdoofd is. De borst wordt afgeplakt zodat de oksel vrij is om te opereren. De oksel wordt gedesinfecteerd en met steriele doeken afgedekt. Hierna zal de chirurg de schildwachtklier verwijderen en het wondje onderhuids hechten. De totale ingreep duurt ongeveer een uur. Na de ingreep wordt u met een rolstoel teruggebracht naar het chirurgisch dagziekenhuis. U krijgt een bed toegewezen en u wordt gecontroleerd.

Na de ingreep kan uw urine tijdelijk enigszins blauw/groen van kleur zijn. Dit komt door de ingespoten blauwe contrastvloeistof. De helder blauwe plek op uw borst zal nog enige tijd te zien zijn, deze vervaagt langzaam.

Op de pagina van de nucleaire geneeskunde van www.nwz.nl vindt u meer informatie over de afdeling, de gebruikte radioactieve stoffen en de schildwachtklierscintigrafie, inclusief foto's van het onderzoek.

■ Naar huis

Als de controles goed zijn, gaat u daarna weer naar huis. De behandeling kan uw rijvaardigheid beïnvloeden. Het wordt u daarom door de specialist afgeraden om op de dag zelf na de behandeling zelfstandig aan het verkeer deel te nemen. Als u dat wel doet, heeft dit mogelijk gevolgen voor uw verzekeringsdekking. Wij raden u aan van tevoren iemand te vragen om u na de behandeling naar huis te brengen.

Als er een probleem is, kunt u contact opnemen met het mammacare-team. De contactgegevens vindt u in hoofdstuk 3 van de behandelwijzer.

De verpleegkundig consulent/specialist mammacare neemt de eerstvolgende werkdag na uw ingreep telefonisch contact met u op.

■ Uitslag

De schildwachtklier wordt voor verder onderzoek naar de patholoog gestuurd. Na ongeveer 7 werkdagen is de uitslag van het onderzoek bekend. U heeft dan een afspraak met de chirurg op de borstkliniek. Afhankelijk van de uitslag wordt de verdere behandeling met u besproken en overlegd.

■ Uw vragen

Voor vragen kunt u ook in de periode na de behandeling terecht bij het mammacare-team. U vindt de telefoonnummers op hoofdstuk 3 van deze behandelwijzer.